

YENİ TTK İLE KOBİ'LER DENETLENMEYE HAZIR MI? SAKARYA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Fevzi ER*

Arş. Grv. Caner ALTUNTAŞ**

ÖZET

1957 yılında yürürlüğe konulan ancak günün ihtiyaçlarına cevap veremediği anlaşıldığından yeniden hazırlanan Türk Ticaret Kanunu, 1.7.2012'den itibaren uygulanmaya başlayacaktır. Yeni TTK ticaret hayatına yenilikler getirmektedir. Bunlardan en önemlisi anonim, limited ve adi komandit şirketlerin, 01.01.2013 tarihinden itibaren düzenleyecekleri finansal tabloları TFRS'ye göre hazırlayıp, bu tabloları denetimden geçirme şartıdır. Buna göre artık sadece SPK'ya tabi firmalar değil, KOBİ'ler de denetime tabi olacaklardır. Bu nedenle çalışmada, Sakarya ilindeki KOBİ'lerin Yeni TTK ile getirilen yeniliklerden haberdar olup olmadıkları test edilip, denetim işlemine nasıl yaklaştıkları ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

Sakarya ilindeki KOBİ yöneticileri ile anket formu kullanılarak, mülakata dayalı araştırma gerçekleştirilecektir. Anket ve mülakat sonucunda elde edilen bilgilere göre çalışmanın sonuçları değerlendirilecektir.

Yeni TTK uzun zamandır iş dünyasının beklediği bir kanundur. Bu kanunla şirketlerin daha şeffaf, hesap verebilir ve sorumlu bir yapıya ulaşılması amaçlanmıştır. Kurumsallaşmış, uluslararası rekabet edebilir ve finansal açıdan güçlü şirketlerin oluşturulması için finansal raporların uluslararası denetim standartlarına göre denetlenmesi gerekmektedir. Şirketlerin denetim konusunda Yeni TTK ile ilgili sorunları dile getirdikleri görülmektedir. Bu çalışmayla da şirketlerin denetim ile ilgili sorunları değerlendirilip öneriler yapılacaktır.

* Bu makale, 3-4 Mayıs 2012 tarihinde Malatya İnönü Üniversitesinde düzenlenen 24. Dünya Sürekli Denetim ve Raporlama Sempozyumunda sunulan bildiriden hazırlanmıştır.

Haliç Üniversitesi, İşletme Fakültesi fevzier@halic.edu.tr

** Haliç Üniversitesi, İşletme Fakültesi caneraltuntas@halic.edu.tr

Yeni TTK işletmelere kurumsal yönetim anlayışına uygun kurallar getirmektedir. Bu da, işletmelerin çalışmalarını kolaylaştırıp geliştirmelerini sağlayacaktır. Yeni TTK şirketlerin rekabet güçlerini sağlamlaştırarak, sürdürülebilirliklerine katkı yapacaktır. Kurumsal yapının gelişmesiyle, işletmeler risk ve finansal yönetimlerinde de gerekli kuralları koyarak, kaynak sorunlarına çözüm üretecektir. Çünkü kurumsal yapısını geliştiren şirketler, krediye ulaşım sorununu da en aza indirmiş olacaklardır.

Anahtar Kelimeler: Yeni TTK, KOBİ, Sürdürülebilirlik, Denetim

Jel Kodlar: M42

IS THE NEW TURKISH COMMERCIAL CODE READY FOR AUDİTING SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES: RESEARCH İN SAKARYA, TURKEY.

SUMMARY

The new Turkish Commercial Code (TCC), which has been in effect since 1957, will be changed due to ineffectiveness for today's needs; the new code was put into effect on July 1, 2012. The new TCC has brought freshness to commercial life. The most important change in the new code is made for Incorporations, Limited Corporations and Limited Partnerships, where, after January 1, 2013, they are obligated to develop their financial reports according to Turkish Financial Reports Standards (TFRS) and to audit them. According to this new regulation, not only firms under Capital Market Board of Turkey, but Small and Medium Enterprises (SME) will also be audited. In this study, we will try to find an answer for two questions from SMEs in Sakarya, Turkey: first whether or not firms are aware of the new TCC, and second, what are the perspectives of those audited under this new code.

The research will be conducted by administering a survey and interviewing managers of SMEs in Sakarya. The results will be reported according to the survey and interviews.

The TCC has been anticipated for a long time. The new Code is expected to promote a transparent, accountable and responsible system. In order to become institutionalized, compete in the international arena, and become financially sound, the financial reports must be audited by international auditing firms. The firms have been vocal about the new Code, and with this research we will explore their opinions regarding auditing issues.

Possible solutions for those problems will be suggested.

The new TCC has brought new order to the institutional management. This will help firms ease and improve their work. The new TCC will strengthen the firms' competitive advantage and increase their sustainability. With the institutionalization, the firms will develop new solutions to a lack of financial resources by implementing new rules for risk and financial management. The newly developed and improved institutional management methods will decrease the issue of reaching necessary credits.

Key Words: The new Turkish Commercial Code (TCC), Small and Medium Enterprises (SME), Sustainability, Audit

Jel Codes: M42.

1. GİRİŞ

Yeni TTK ile anonim şirketlerin finansal tablolarının yani hesaplarının denetlenmesi sistemi tamamen değişmiş, 6762 sayılı Kanunda şirketin üç kanunî organından biri olan ve uzman bilgisine sahip olması zorunlu bulunmayan "murakıplar" ile yapılan denetleme, yeni TTK'da yerini, bir bağımsız denetleme kuruluşunun veya yeminli mali müşavirin ya da serbest muhasebeci malî müşavirin yaptığı finansal tablolar ile raporların, dolayısıyla muhasebenin sürekli denetimine bırakmıştır.

Yeni hükümlerle, kurumsal yönetim ve dürüstlük ilkeleri bağlamında bağımsız denetimin sonuçlarının, açık, anlaşılabilir ve kamuyu aydınlatma ilkeleri uyarınca düzenlenmiş bir raporla pay sahipleri başta olmak üzere ilgililere sunulması amaçlanmıştır. Böylece, Türkiye Muhasebe Standartlarını tamamlayan ve gerek içerik, gerek amaç yönünden onlarla uyumlu olan nitelikteki denetlemenin ülkemizin şirketlerini, pazarlarını ve borsalarını finansal sonuçlarına güvenilebilir konuma getireceği düşünülmüştür. Bu da işletmelerimizin dış pazarlarda rekabet güçlerini yükseltecektir (Dedeğaç, 2008).

Yeni TTK'nın getirdiği düzenlemeler doğrudan ve her bakımdan KOBİ'lere yöneliktir. Çünkü KOBİ'ler dışında kalan şirketler önemli ölçüde kurumsallaşmışlardır ve gerek yönetim, gerekse denetim yönünden kanunun öngördüğü uygulamaya bir şekilde geçmişlerdir (Coşkun, 2011). Bu doğrultuda yeni yasayla KOBİ'lerin bir çok açıdan gelişmesini sağlayacak kurallar getirilmiştir. Örneğin yeni yasa ile bilgi amaçlı raporlama ve denetimin önemi vurgulanarak zorunlu kılınmıştır.

Aynı şekilde kurumsallaşma anlamında, genellikle iç kontrol prosedürlerinin bulunmaması, mevcut prosedürler üzerindeki hakim ortak veya yöneticilerin nihai karar verici olarak etkisi, sınırlı kaynak ayrılması nedeniyle görevlerin ayrılığı prensibine göre bir iş dağılımının yapılmamış olması gibi olumsuz unsurların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Çünkü bağımsız denetim yapılırken dikkat edilen unsurlardan biri olan iç kontrolün geliştirilmesi yeni yasayla işletmeler açısından kaçınılmaz olacaktır. Bu gelişmeler doğrultusunda beklenen sonuçlara ulaşabilmek için YTTK'nu gelişmelere uygun bir biçimde doğabilecek ihtiyaçlara cevap verebilmelidir. Bu nedenle, hızla değişen dünyada yerini alma yolunda ilerleyen ülkemizde, muhasebe eğitimini veren eğitim kurumlarının eğitim programlarında yapacakları düzenlemelerle bu değişimlere ayak uydurabilmelidir (ER, 2012).

Bir diğer unsur olarak, vergi matrahını azaltma odaklı tutulan muhasebe kayıtlarının takip edilemez hale gelmesi veya muhasebe hileleriyle yanıltıcı olma riskinin yeni yasayla önüne geçilmeye çalışılacağını söyleyebiliriz.

2. MUHASEBE DENETİMİNİN AMACI VE ÖNEMİ

Muhasebe ve denetim birbirleriyle iç içe girmiş iki kavramdır. Denetimin olması için muhasebenin de olması gerekir. Çünkü muhasebe kayıtları ve verileri olmadan denetim olmaz. Denetimsiz muhasebenin de doğru ve dürüst olmasından emin olunamayacağından güvenilir olmaz. Denetimin her sürecinde denetçilik muhasebe temeline dayanmaktadır. Denetçinin hazırladığı raporların amacına uygun olması için kullandığı bilgilerin doğru ve güvenilir olması gerekmektedir. (www.muhasebedergisi.com)

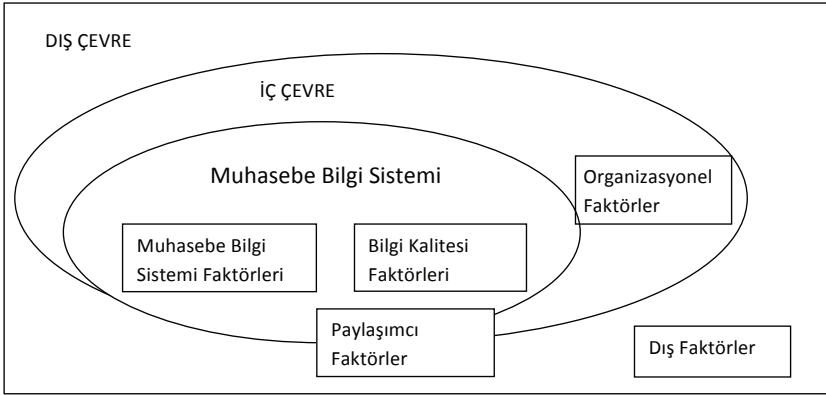
İşletmeler büyüdükçe faaliyetleri karmaşık hale gelmekte, işlemler artmakta ve karar süreçlerinde kullanılacak bilgilerin güvenilirliğini azaltmaktadır. Çünkü faaliyetlerin artması ve buna bağlı olarak işlemlerin çoğalması hata yapma olasılığını da arttırmaktadır. Karar süreçlerinde kullanılan bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliğinden emin olmak için bağımsız bir denetim kurumu ya da kişi tarafından denetlenmesi ve doğrulanması işletmenin kurumsallaşmasına da yardımcı olacaktır. Amacına uygun yapılan muhasebe denetimleri işletme yöneticilerine mali tablolarla ilgili tahmin, analiz ve rapor hazırlama gibi konularda, geleceğe yönelik kararların alınmasında yol gösterici olacaktır.

Gelişen teknoloji muhasebe denetimini etkilemiştir. Bu etkileme; muhasebe işlemlerinin, kayıtların ve denetim raporlarının elektronik ortamda yapılması, muhasebeyi teknolojiyle bütünleşik bir karar destek sistemine dönüştürmüştür (Şengel, 2009). Bir bilgi sistemi haline gelen muhasebe

sistemi verilerin toplanması, saklanması, işlenmesi ve kullanılmasını kolaylaştırarak, karar alma ve denetim sürecini daha verimli hale getirmiştir.

Muhasebe denetiminin amacına ulaşmasında denetim sürecinde kullanılan bilgi kalitesini etkileyebilecek faktörler sisteminin belirlenmesi gerekmektedir. Bu sistem Şekil 1 de gösterilmiştir; (Acar vd, 2011)

Şekil 1: Muhasebe Bilgi Kalitesini Etkileyen Faktörler

Kaynak: Muhasebe Finansman Dergisi, Sayı:49, s:15, Ocak 2011

Şekil 1’de Muhasebe Bilgi Kalitesini etkileyen kritik faktörler üç seviyede gösterilmiştir. Birinci seviye dış çevre, ikincisi organizasyon yapısını belirleyen iç çevre ve üçüncüsü ise muhasebe bilgi sisteminin yapısı ve muhasebe bilgi kalitesini belirleyen faktörlerdir. İç ve dış çevre ile muhasebe personeli de kapsayan bilgi paylaşımcıları üç sistemi birleştirici bir faktör olarak gösterilmiştir. Şekilden de anlaşılacağı üzere, muhasebe bilgi sistemi ile üretilen muhasebe bilgilerinin kalitesini etkileyen faktörlerin tanımlanması muhasebe denetiminin amacına ulaşmasında yararlı olacaktır. Ayrıca, muhasebe denetiminin amaca ulaşmasında muhasebenin işletme dili olduğu söylenebilir. Çünkü muhasebe, işletme ile ilgili taraflara işletme hakkında bilgi vermektedir. Bilgi vermenin en önemli araçları olan finansal ve mali tablolar da işletmelerin karar verme süreçlerinde bilgilerin doğru yerde ve doğru zamanda kullanılmasını sağlar(Gürdal, 2006).

Temel muhasebe kavramları, muhasebe ölçütleri, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri, tekdüzen hesap planı gibi unsurlar finansal ve mali tabloların ilke ve kurallarıdır. Bu ilke ve kurallara bağlı olarak işletmelerin mali durumu, performansı ve nakit akışları belirlenir. Bu hususların belirlenmesi işletme taraflarının beklentileridir. Muhasebe denetimi sonucunda ortaya çıkacak finansal tablolarda gösterilen bilgilerin kalite düzeyi, tarafları

tatmin ettiği ölçüde işletmelerin güvenilirliğini arttırır. İşletmelerin gerçek durumunu yansıtacak bilgilerin eksikliği ve finansal tablolara yansıtma yetersiz kalması ise işletmelerin politikalarını değiştirmesini gerekli kılar. Bu durumda da tarafların tatmin düzeyini azaltır. Bu açıklamalar muhasebenin ve denetimin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Uluslararası rekabet ve teknolojik gelişmeler işletmeleri ve iş hayatını tümenden değiştirmeye zorlamış ve muhasebe standartlarını daha da önemli hale getirmiştir. Bu gelişmeler ülkemizin muhasebe ilke ve kurallarına da yansyarak reform denilebilecek değişikliklerle 6102 sayılı Yeni TTK'nın alt yapısını hazırlamıştır. 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe girecek olan Yeni TTK ticari hayatı baştan sona değiştirecektir. YTTK bir bütün olarak değerlendirildiğinde işletmelerin kurumsal yönetiminin açıklık, adillik ve hesap verebilirlik ilkelerinin ön plana çıktığını söyleyebiliriz. (Dal, 2011)

Yeni TTK muhasebe uygulamalarını temelden değiştirmekte, vergi kanunlarındaki değerlemeleri kaldırarak Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun yayımladığı Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS) göre KOBİ'ler için finansal tablolar düzenlenecektir. Bu tablolar;

- Bilanço
- Gelir Tablosu
- Özkaynak Değişim Tablosu
- Dipnotlar

YTTK tüm işletmelere bağımsız denetimi zorunlu kılmıştır. İşletmeler bağımsız denetçi veya bağımsız denetim kuruluşları ile çalışacaklardır. İşletmelerin defterlerini tutan, ticari ilişkisi olan ve danışmanlık yapan kişi ve kuruluşlara şirketin bağımsız denetçisi olmaları yasaklanmıştır.

3. ÜLKEMİZDE MUHASEBE DENETİMİNİN MEVCUT DURUMU

Muhasebe ve denetim birbirleriyle yakın ilişkisi olan kavramlardır. Denetlenemeyen muhasebenin sonuçları güvenilirlik açısından noksandır. Bu nedenle; denetim, muhasebe sisteminin bir üst kavramıdır. (Yazıcı, 1986)

Muhasebe işlemlerinin ve mali tabloların muhasebe standartlarına uygunluğunu inceleyerek muhasebe bilgilerinin güvenilirliğini arttırmayı amaçlayan muhasebe denetimi ekonominin önemli sorumluluklarını da üstlenmektedir. Bu nedenle muhasebe denetim raporları yatırımcılara ve muhasebe bilgisine ihtiyaç duyan tüm kesimleri ilgilendirmektedir. Türkiye'de muhasebe denetimi, muhasebe bilgisine sahip olan uzman kişilere mah-

kemede bilirkişilik yaptırılması ile başlamış ve zamanla meslek sahipleri muhasebe denetim bilincinin gelişmesine çalışmışlardır. (Uzay vd. 2008)

Muhasebe denetiminin tarihsel gelişim süreci incelendiğinde ABD’de bağımsız denetim anlayışının 1930 yılında başladığı anlaşılmaktadır. Bu ülkede mali tabloların kamu görevlilerince incelenmesine 1936 yılında başlanmıştır. ABD’de 1936 yılında yürürlüğe giren Sermaye Piyasası Yasası (Securities Exchange Act) halka açık şirketlere muhasebe denetiminden geçmiş mali tablolarını belli aralıklarla yayınlama zorunluluğu getirerek muhasebe denetiminin önemini belirtmiştir. (Pirgaip, 2004)

Muhasebe denetimi ABD’den sonra İngiltere, Almanya ve Fransa’da gelişmiştir. Fransa’da muhasebe denetimine 1987 yılında başlanmış daha sonraki uygulamalarda yasalarla denetçilerin nitelikleri belirlenmiştir. Yunanistan’da “Yeminli Muhasepilik Mesleği” 1955 yılında kurumsallaştırılmıştır (SPK, 1985). Ülkemizde ise, muhasebe denetimi 1987 yılından itibaren mali sistemde yer bulmuştur. Bu tarihte, SPK, sermaye piyasası hükümlerine tabi halka açık şirketlere bağımsız denetim yaptırma zorunluluğunu getirmiştir. Ocak 1989 tarihinde yayınlanan “Sermaye Piyasasında Mali Tablo ve Raporlara ilişkin uygulamalar hakkında Tebliğ” ile sermaye piyasasında muhasebe denetimi standartlarına uygun düzenlemeler getirilmiştir. 2006 tarihinde de günün koşullarına göre düzenlenen ve uluslararası denetim standartlarına uyumlu “Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ” yayımlanmıştır. Muhasebe denetimiyle ilgili SPK’nın yapmış olduğu çalışmalar ve düzenlemelerden sonra önemli ilerlemeler sağlanmış ve ülkemizdeki bağımsız denetim sisteminin uluslararası uygulamaları arasındaki fark önemli ölçüde azalmıştır. Aradaki farkın azalmasına karşın ülkemizdeki bağımsız denetimin uluslararası standartlarla tam uyumlu hale gelmesi için değişimlerin hızla uygulama alanına girmesi daha iyi algılanması ve kullanılması gerekmektedir. (Tekin. 2008).

2000’li yılların başından itibaren dünyada yaşanan finansal riskler ve sorunlar uluslararası piyasa düzenleyici kuruluşlarını harekete geçirmiştir. Buna bağlı olarak muhasebe denetimiyle ilgili düzenlemeler yeniden ele alınmış, denetimin düzeyini yükseltecek bağımsız denetim kuruluşlarının oluşturulması çalışmalarına ağırlık verilmeye başlanmıştır.

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de muhasebe denetimi alanında yoğun çalışmalar sonucunda düzenleyici kurullarla ilgili gelişmeler olmuştur. Kayıt dışı ekonomi ile mücadelede ve diğer ekonomik sorunların çözümünde muhasebe denetimi ile ilgili eksikliklerin giderilmesi ve

kurumsal yapı doğrultusunda şirketlerin yönetimi, yönetimin denetimi ve yönetimin performansı konularında ticari hayatını yeniden düzenleyecek 6102 Sayılı Yeni TTK düzenlenmiştir.

4. YTTK İLE ZORUNLU OLAN DENETİMİN ALGILANMASINA YÖNELİK SAKARYA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde, Yeni TTK ile bütün sermaye şirketlerine zorunlu hale gelen denetimin, KOBİ'ler tarafından algılanmasına yönelik değerlendirmeler yer almaktadır. Bu doğrultuda Sakarya ili Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren KOBİ'ler üzerinde bu algılamalar incelenmiştir.

4.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmada, Sakarya ili Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin Yeni TTK ile getirilen yeniliklerden haberdar olup olmadıkları test edilip, denetim işlemine nasıl yaklaştıklarının ortaya çıkartılması amaçlanmaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Araştırma, Sakarya Organize Sanayi Bölgelerinde Faaliyet gösteren Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri kapsamaktadır. Bu işletmelerin hukuki yapıları şahıs işletmesi, kolektif şirket ve anonim şirkettir. Araştırma Sakarya ilinde 3 organize sanayi bölgesinde faaliyet gösteren toplam 101 firma çerçevesinde yapılmıştır.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada, saha araştırmasında veri toplama yöntemlerinden birisi olan anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, birincil kaynaklardan bilgi toplamak üzere hazırlanan sistematik bir soru formu olup, araştırmanın problemini çözecek ve ela alınan hipotezleri test edecek bilgileri sistematik biçimde toplamak ve saklamak mümkündür (İslamoğlu, 2009, s.113). Anket sorularında, araştırmaya ilişkin likert tipi değişkenler kullanılarak, işletmelerin Yeni TTK'nın getirdiği denetim zorunluluğuna karşı olan algıları ölçülmeye çalışılmıştır.

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında anakütlenin tamamına ulaşmak amacıyla tüm kuruluşlardan elektronik posta ve telefon yoluyla randevu alınmaya çalışılmıştır. Bu aşamadan sonra 30 firma ile yüzyüze görüşülerek anket uygulanırken 12 firma da e-mail yoluyla anketlere cevap vermiştir. Böylece toplamda 42 adet anket ile veriler toplanmıştır. Toplamda 101 adet olan

firmadan 42 tanesine ulaşılarak yaklaşık %42 oranında geri dönüş olmuştur. Anket, araştırma kapsamında yer alan işletmelerin muhasebe-finansman departmanları yöneticilerine ya da firma sahiplerine uygulanmıştır.

4.5. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenilirliği

Araştırmanın geçerliliğini test etmek için yapı geçerliliği (faktör analizi) yapılmıştır. Öncelikle entelektüel sermaye ve işletme performansı ölçeklerinin KMO ve Bartlett's değerleri incelendiğinde ölçeklerin faktör analizine uygunluğu tespit edilmiştir. Yeni TTK'nın getirdiği zorunlu denetimin algılanmasına yönelik sorular için KMO testi %75 ve Bartlett testi anlamlıdır (sig = ,000). Yapılan faktör analizi sonucuna göre açıklanan toplam varyans 73,12 olup 4 faktöre yüklenmiştir.

Tablo 1. Faktör Analizi Sonuçları

Matris Bileşenleri Tablosu				
	Bileşenler			
	1	2	3	4
B1		0,54919		
B2	-0,5773			
B3	0,84618			
B4	0,65362			
B5	0,80468			
B6	0,89036			
B7	0,72681			
B8	0,87493			
B9	0,68812			
B10			0,70256	
B11	0,59349			
B12				0,60912
B13	0,86518			
B14	0,78312			
B15		0,77691		
Açıklanan Varyans	44,31%	11,81%	9,99%	7,01%
Açıklanan Toplam Varyans = %73,12				

Bu araştırmada, güvenilirlik analizi yapılırken Cronbach's Alpha değeri kullanılmıştır. Cronbach's Alfa, sorular arası korelasyona bağlı uyum değeridir. Cronbach's Alfa değeri faktör altındaki soruların toplamdaki güvenilirlik seviyesini göstermektedir. Cronbach's Alfa değerinin 0.70 ve üstü olduğu durumlarda ölçeğin oldukça güvenilir olduğu kabul edilir. Ancak, soru sayısı az olduğunda bu sınır 0.60 değeri ve üstü olarak kabul edilebilir (Dinç 2008, s.78).

Tablo 2. Cronbach's Alfa Değeri

Cronbach's Alpha	Yorumu
0.80-1.00	Arası Yüksek
0.60-0.80	Arası Oldukça güvenilir
0.40-0.60	Arası Güvenilirlik düşük
0.40'dan aşağısı	Güvenilir değil

Faktör analizi sonucunda özdeğeri (eigenvalue) 1'den büyük olan faktörlerde gruplanan sorular, alınan cevaplara göre birleştirilerek güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. Böylece her bir değişken içerisindeki sorular arasındaki ortalama ilişkiyi değerlendirip ölçeğin içsel tutarlılığı test edilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde faktörlere ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplaması sonucunda nicel performans dışında bütün faktörlerin güvenilirliklerinin literatürde kabul gören %70'in üzerinde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ancak sosyal bilimlerde %50 değeri de makul görülebilmektedir (Nunnally, 1978; Altunışık ve diğerleri, 2004, s.115; Saruhan ve Özdemirci, 2005, s.118). Çalışmada Cronbach's Alfa değeri 0.701 olarak bulunmuştur. Bu değer oldukça güvenilir bir seviye olarak kabul edilmektedir.

4.6. Verilerin Analizi ve Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Araştırmada anket soruları SPSS 13.0 sürümü kullanılarak analiz edilmiştir. Bu doğrultuda Yeni TTK ile denetimin zorunlu hale gelmesini olumlu bulan KOBİ'lerin denetim ile algısının ölçümü için ise ANOVA analizi kullanılmıştır. Çalışma 0.05 anlamlılık seviyesinde değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Demografik Bilgiler

	N	Yüzde
Yaş		
30 yaş ve altı	7	16,67
31-40 yaş arası	14	33,33
41-50 yaş arası	15	35,71
50 yaş ve üstü	6	14,29
Cinsiyet		
Kadın	8	19,05
Erkek	34	80,95
Öğrenim Durumu		
Lisans	30	71,43
Yüksek Lisans	4	9,52
Doktora	1	2,38
Meslek Y.O.	7	16,67
	N	Yüzde
Firmadaki Görev		
Müdür	23	54,76

	Uzman	4	9,52
	Memur	15	35,71
İşletmenin Faaliyet Yılı			
	1-5 Yıl	10	23,81
	6-10 yıl	12	28,57
	11-15 yıl	8	19,05
	15 yıl ve üzeri	12	28,57

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılanların yaklaşık %55'i yöneticilerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılanların %71'i lisans mezunu olup, %80'i erkek %20'si bayandır.

Tablo 4'te ANOVA analizi sonucunda oluşan veriler özet şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4. Analiz Sonuçları Özet Tablosu

FAKTÖRLER	HİPOTEZLER	ANLAMLILIK	SONUÇ
1. FAKTÖR	H2: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, denetimin işletmeye ek bir maliyet getireceğini düşünmektedir.	0,393	RED
	H3: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, KOBİ'lerin bağımsız denetim şirketleri tarafından denetlenmesini faydalı bulmaktadır.	0,000	KABUL
	H4: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, bağımsız denetim sonucu KOBİ'lerin daha kolay kredi alabilmesinin mümkün olacağını düşünmektedir.	0,048	KABUL
	H5: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, bağımsız denetim sonucu KOBİ'lerin daha az maliyetle kredi alabilmesinin mümkün olacağını düşünmektedir.	0,099	RED
	H6: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, denetimin işletme içi koordinasyonu ve verimliliği arttıracığını düşünmektedir.	0,001	KABUL
	H7: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, bağımsız denetim ile hataların ve hilelerin tespit edilmesini olumlu bulmaktadır.	0,001	KABUL

FAKTÖRLER	HİPOTEZLER	ANLAMLILIK	SONUÇ
1. FAKTÖR	H8: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, bağımsız denetimin şeffaflığı arttıracağını düşünmektedir.	0,000	KABUL
	H9: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, bağımsız denetime geçiş sürecinde denetim elemanlarının yol gösterici olacağını düşünmektedir.	0,014	KABUL
	H11: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, Denetim yapacak firma seçiminde, denetim yapacak firmanın prestijini önemli bulmaktadır.	0,001	KABUL
	H13: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, Yeni TTK'nın şirketlerde yönetsel ve finansal sistemlerin oluşturulmasına katkı sağlayacağını düşünmektedir.	0,000	KABUL
	H14: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, Yeni TTK'nın yöneticilerin yetki ve sorumluluklarını arttırmasının şirketlere faydalı olacağını düşünmektedir.	0,007	KABUL
2. FAKTÖR	H1: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, işletme içi uzman personel gereksiniminin artacağını düşünmektedir.	0,942	RED
	H15: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, Yeni TTK'ya göre bir kişi ile A.Ş. kurulabilmesini yararlı bulmaktadır.	0,612	RED
3. FAKTÖR	H10: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, denetim yapacak firma seçiminde, denetim ücretinin düşük olmasının tercih sebebi olacağını düşünmektedir.	0,158	RED
4. FAKTÖR	H12: Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulanlar, denetim yapacak firma seçiminde, denetim yapacak firma ve denetim elemanının tecrübesini önemli bulmaktadır.	0,111	RED

Yapılan analizler sonucunda, kabul ve red edilen hipotezleri şu şekilde özetleyebiliriz;

Katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, öğrenim durumları ve işletmede çalıştığı pozisyonlar ile Yeni TTK algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yeni TTK ile denetimin zorunlu olmasını olumlu bulan katılımcılar, bu durumun işletme içinde uzman personel sayısını arttıracığını ve bunun işletmeye ek bir maliyet getireceğini düşünmemektedirler.

Analiz sonuçlarına göre katılımcılar yapılacak bağımsız denetim sonucu kredi almanın kolaylaşacağını düşünürken, kredi maliyetlerinin değişmeyeceğini düşünmektedirler.

Katılımcılar, bağımsız denetimin faydalı olacağını düşünmekte ve bu doğrultuda denetimle gelecek etkinin işletme içi koordinasyonu ve verimliliği arttırırken yönetsel ve finansal sistemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunacağını düşünmektedirler.

Katılımcılar, bağımsız denetimin şeffaflığı getireceğini düşünürken, hata ve hilelerin tespit edilmesinin de ülke ekonomisine katkıda bulunacağını düşünmektedirler.

Katılımcılar, denetim yapacak firma ve denetim elemanlarının denetime geçiş sürecinde işletmelere yol gösterici olacağını öngörürken, denetim yapacak firma ve elemanların prestijlerinin kendileri için önemli olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda sorulan ücretlerle ilgili olan soruda ise denetim yapacak firma seçiminde denetim ücretinin düşük olmasının bir tercih sebebi olmayacağını belirtmişlerdir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2012 Temmuz ayında uygulanmaya başlanacak olan 6102 sayılı (Yeni) Türk Ticaret Kanunu ile sermaye şirketlerine getirilen denetim zorunluluğu Sakarya ilinde yapılan araştırma çerçevesinde KOBİ'ler tarafından olumlu karşılanmaktadır. Çünkü katılımcılara maliyet, işletmenin kurumsallaşması ve denetim firmasının seçimi olmak üzere 3 farklı açıdan sorulan soruların cevapları analiz edildiğinde bu sonuç ortaya çıkmaktadır. Yapılan analiz sonuçları yorumlandığında görülmüştür ki işletmeler için bağımsız denetimde mali yük ikinci plandadır. Çünkü seçecekleri denetim firmalarında ücrete değil prestije önem verdiklerini belirtmişlerdir. Aynı şekilde denetim zorunluluğunun işletme içinde yeni uzman ihtiyacı gerektirdiğini düşünmemeleri, mali açıdan bu konuda da kendilerine ek bir maliyet oluşturacağını öngörmemektedirler.

Bağımsız denetimin, firmalarının verimliliğini ve iç koordinasyonunu artırıp, yönetsel ve finansal sistemlerinin oluşturulup geliştirilmesinde katkı sağlayacağını düşünmeleri de firmaların denetime olumlu bakmalarının bir diğer göstergesidir. Bu sonuç firmaların kurumsallaşmaya da önem verdiğini bize göstermektedir.

Sonuç olarak Sakarya ilindeki KOBİ'ler Yeni TTK'nın zorunlu kıldığı denetime olumlu yaklaşırken, işletmeler açısından da bunun faydalı olacağını belirtmişlerdir. Yeni TTK temel olarak; eşitlik, sorumluluk, hesap verebilirlik ve kurumsallaşma ilkeleri üzerinde kurulmuştur. Bu ilkelerden herhangi birinin olmaması kurumsallığı zayıflatır. Bu ilkelerin oluşması ise muhasebe denetiminin etkinliğine bağlıdır. Etkin bir muhasebe denetim sistemi önleyici, belirleyici, yönlendirici ve değerlendirici gibi alt sistemlerden oluşur. Bu sistemlerden birinin yokluğu muhasebe denetiminden sonuç almayı zorlaştırır.

Araştırma yaptığımız Sakarya ili Organize Sanayi Bölgelerine ait işletmelerde kurumsal anlamda bir muhasebe denetim sisteminin olmadığını söyleyebiliriz. Dolayısıyla bu işletmelerde kurumsal yönetimin eksik olduğu, bunun sonucu olarak da açıklık, hesaba verebilirlik ve sorumluluk ilkelerinin tam olarak oturmadığını söyleyebiliriz. İşletmelerin muhasebe denetimine önem vermeleri, muhasebe denetimi veri ve bilgilerini geliştirici yenileyici programlarla sürekli olarak kullanmalarını ve YTTK ile daha çok bilgiye ulaşmaları önerilebilir. Bu konuda Ticaret ve Sanayi Odalarının eğitim programları düzenleyerek üniversite – sanayi işbirliği kurularak işletmelerin bu konudaki bilgi düzeyi artırılabilir.

KAYNAKÇA

- A. Hamdi İslamoğlu, 2009. "Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri - SPSS Uygulamalı", Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İzmit, 2009
- Acar, Hakan Ö. 2011. "Muhasebe Bilgi Kalitesini Etkileyen Kritik Başarı Faktörleri", Muhasebe ve Finans Dergisi, Sayı:49
- Altunışık, R.,Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E., 2004. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı, Sakarya: Sakarya Kitabevi,
- Can, Ahmet V. ve Uyar Süleyman 2009. "Yeni TTK Tasarısı Faaliyet Denetimi mi Getiriyor?-I", Yaklaşım Dergisi, Sayı 195, Mart: 240-245.
- Coşkun, Aslan, 2011. "KOBİ'lerin denetiminde Uluslararası Denetim Standartlarının Uygulanması", archive.ismmmo.org.tr/docs/sempozyum/10/tr/ASLANCOSKUN.pdf, Erişim Tarihi: 01.04.2012

Dal, S, 2011. "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre KOBİ'lerin Yeniden Yapılandırılması", KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Bildiri Kitabı, İstanbul

Dedeoğaç, Ender2008. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Anonim Şirketlerde Denetim", <http://www.inisiyatif.net/document/69.asp>, Erişim Tarihi: 06.04.2012

Dinç Engin, Gerekan Bilal, 2008. "İç Denetim Hizmetlerinin Dışarıdan Satın Alınması Kararını Etkileyen Faktörler ve Bazı Nitelikler Açısından Farklılıkların Analizi", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:13, Sayı:3, 2008

Dural, Fatih 2005. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Taslak'ta Yer Alan Şirketlerin Denetimi ve Muhasebe Standartlarına İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", İSMMM Mali Çözüm Dergisi, Yıl: 15, Sayı: 70, Ocak-Şubat Mart: ss:29-35.

Er, Fevzi 2012. "YTTK'da Denetimin Algılanması", <http://www.duzcetv.com/kose-yazi.asp?id=694&YrdDo%E7DrFevzi-Er-YEN%DD-T%DCKRKT%DDCARET-KANUNU%92NDA-DENET%DDM%DDN-ALGILANMASI>, Erişim Tarihi: 08.04.2012

Gürdal, K. 2006. "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar", Muhasebe ve Finans Dergisi, Sayı:32

Nunnally, J.C., 1978. Psychometric Theory, Second Edition, McGraw-Hill, New York.

Özkorkut, K. 2005. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre anonim Şirketlerin Denetiminde Yeni Bir Dönem: Bağımsız Denetleme Kuruluşları, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XXIII, Sayı: 2, Aralık.

Pirgaip, B. 2004. "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartlarının Uluslararası Denetim Standartları ile Harmonizasyonu", SPK Muhasebe Standartları Dairesi Yeterlilik Etüdü, www.spk.gov.tr, Ankara, Erişim Tarihi: 11.04.2012

Saruhan, Ş. ve Özdemirci, A. 2005. Bilim, Felsefe ve Metodoloji, İstanbul: Alkım Yayınları.

Selimoğlu, Seval ve Göktepe Hülya 2007. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bağımsız Denetleme ile İlgili Yeni Düzenlemeler", İSMMM Mali Çözüm Dergisi, Yıl:17, Sayı:81, Mayıs-Haziran: ss:17-44.

SPK, 1985. "İşletmelerde Bağımsız Denetim Semineri", Yayın No:3, Ankara

Street, D.L. 2002. "GAAP 2001- Benchmarking National Accounting Standards Against IAS: Summary of Results", Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, 11, ss: 77-90.

Tekin, S. 2008. "Türk Muhasebe Hukukunda Bağımsız Denetim ile İlişkili Standartların Yeterliliğinin ve Uygulama Düzeyinin Türk Ekonomisine Etkilerinin Araştırılması", İstanbul Üniversitesi, SBE Doktora Tezi

Uzay, Ş., Tanç, A., Erciyes, M. 2008. "Türkiye'de Muhasebe Denetimi: Geçmişten Geleceğe", 12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi, 20-24 Temmuz, İstanbul

Yazıcı, M. 1986. "Bağımsız Muhasebe ve Denetleme Mesleği Üzerine Bir Araştırma", Yüksek Ticaret Mezunları Derneği Yayını

Yıldırım, S. 2008. "Türk Ticaret Kanun Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Denetim", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt 10, Sayı:1, Mart.